

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2011. szeptember 22.*

A C-244/10. és C-245/10. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Bundesverwaltungsgericht (Németország) a Bírósághoz 2010. május 19-én érkezett, 2010. február 24-i határozataival terjesztett elő az előtte

a **Mesopotamia Broadcast A/S METV** (C-244/10),

a **Roj TV A/S** (C-245/10)

és

a **Bundesrepublik Deutschland**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, R. Silva de Lapuerta (előadó), G. Arestis, J. Malenovský és T. von Danwitz bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: Y. Bot,
hivatalvezető: A. Impellizzeri tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. április 13-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Mesopotamia Broadcast A/S METV és a Roj TV A/S képviselőjében R. Marx Rechtsanwalt,
- a német kormány képviselőjében T. Henze és N. Graf Vitzthum, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében G. de Bergues és S. Menez, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében C. Vrignon, S. La Pergola, valamint G. von Rintelen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2011. május 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések az 1997. június 30-i 97/36/EK irányelvvel (HL L 202., 60. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 321. o.) módosított, a törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezések

összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv (HL L 298., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 224. o.; a továbbiakban: irányelv) értelmezésére irányulnak.

- 2 Ezeket a kérelmeket két dán társaság, a Mesopotamia Broadcast A/S METV (a továbbiakban: Mesopotamia Broadcast) és a Roj TV A/S és a Németországi Szövetségi Köztársaság között, az e társaságok által készített televíziós műsorok jellege miatt kiszabott tevékenységi tilalomról szóló határozat tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az Unió szabályozása

- 3 Az irányelv 1. cikkének b) pontja alapján „műsorszolgáltató” „az a természetes vagy jogi személy, aki szerkesztői felelősséget vállal a televíziós műsorrend összeállításáért [...], és aki ezeket közvetíti vagy harmadik felek bevonásával közvetíti”.
- 4 Az irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Minden tagállam biztosítja, hogy a joghatósága alá tartozó műsorszolgáltatók által közvetített összes televíziós adás megfelel az adott tagállamban közcélú vételre szánt adásokra vonatkozó jogrendszeri előírásoknak.

(2) Ezen irányelv alkalmazásában egy tagállam joghatósága alá tartozó műsorszolgáltatók a következők:

– azok, amelyek az adott tagállamban a (3) bekezdés szerint telepedtek le,

[...]

(3) Ezen irányelv alkalmazásában a következő esetekben kell egy műsorszolgáltatót egy tagállamban letelepedettnek tekinteni:

a) a műsorszolgáltató központi ügyvezetésének helye az adott tagállamban található, és a műsorrenddel kapcsolatos szerkesztői döntéseket abban a tagállamban hozzák;

[...]”

5 Az irányelv 2a. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják a más tagállamokból származó televíziós adások vételeinek szabadságát, és nem korlátozzák a területükön azok továbbközvetítését olyan okoknál fogva, amelyek az ezen irányelv által összehangolt területekre tartoznak.

(2) A tagállamok ideiglenes eltérésben részesülhetnek az (1) bekezdés hatálya alól, amennyiben a következő feltételek teljesülnek:

- a) a más tagállamból származó televíziós adás kifejezetten nyilvánvalóan és súlyosan sérti a 22. cikk (1) vagy (2) bekezdését és/vagy 22a. cikket;
- b) a megelőző 12 hónap alatt a műsorszolgáltató legalább két korábbi alkalommal megsértette az a) alpontban említett előírást (előírásokat);
- c) az érintett tagállam írásban értesítette a műsorszolgáltatót és a Bizottságot az állítólagos jogsértésekről és az általa tervezett intézkedésekről, amelyeket akkor hoz, ha ismételten megtörténik egy ilyen jogsértés;
- d) az adást közvetítő tagállammal és a Bizottsággal folytatott konzultáció nem eredményezett egyezséget a c) bekezdésben előírt értesítéstől számított tizenöt napon belül és az állítólagos jogsértés továbbra is fennáll.

A tagállam által hozott intézkedésekről szóló értesítést követő két hónapon belül a Bizottság határozatot hoz arról, hogy az intézkedések megfelelnek-e a Közösségi jognak. Amennyiben úgy határoz, hogy nem felelnek meg, a tagállam köteles sürgősséggel megszüntetni a kérdéses intézkedéseket.

(3) A (2) bekezdés nem sérti az érintett műsorszolgáltató felett joghatósággal rendelkező tagállamban a kérdéses jogsértésekkel kapcsolatos mindennemű eljárás, jogorvoslat vagy szankció alkalmazását.”

- 6 Az irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamoknak továbbra is jogukban áll a joghatóságuk alá tartozó televíziós műsorszolgáltatóktól megkövetelni részletesebb vagy szigorúbb szabályok kidolgozását az ezen irányelv hatálya alá tartozó területeken.

(2) A tagállamok megfelelő eszközökkel biztosítják jogrendszerük keretei között, hogy a joghatóságuk alá tartozó televíziós műsorszolgáltatók ténylegesen megfeleljenek ezen irányelv rendelkezéseinek.”

- 7 Az irányelv 22. és a 22a. cikke „A kiskorúak és a közrend védelme” címet viselő V. fejezetben szerepel. Az irányelv 22. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy a joghatóságuk alá tartozó műsorszolgáltatók által nyújtott televíziós adások nem tartalmaznak olyan programokat, amelyek súlyosan károsíthatják a kiskorúak fizikai, értelmi vagy erkölcsi fejlődését, különösen pornográfiával vagy indokolatlan erőszakkal kapcsolatos műsorokat.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott intézkedések olyan további műsorokra is kiterjednek, amelyek valószínűleg károsítják a kiskorúak fizikai, értelmi vagy erkölcsi fejlődését, kivéve, ahol biztosítható az adásidő megválasztásával vagy más technikai intézkedéssel az adáskörzetben a kiskorúak szokásos körülmények között nem hallhatják vagy nem láthatják az ilyen adásokat.”

- 8 Az irányelv 22a. cikke így hangzik:

„A tagállamok biztosítják azt is, hogy az adások ne tartalmazzanak semmiféle gyűlöltre uszítást faji, nemi, vallási vagy nemzetiségi alapon.”

A nemzeti szabályozás

- 9 A Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, a továbbiakban: alaptörvény) 9. cikkének (1) bekezdése biztosítja az egyesülési szabadságot, (2) bekezdése pedig meghatározza a társadalmi szervezetek betiltásának feltételeit. Ez a bekezdés a következőképpen rendelkezik:

„Tilos az olyan egyesülés, amelynek céljai vagy tevékenysége sérti a büntetőjogi szabályokat, vagy az alkotmányos rendbe vagy a népek közötti kölcsönös megértés eszméjébe ütközik.”

- 10 A 2007. december 21-i törvény (BGB1. 2007., I-3198. o.) 6. cikkével módosított, az egyesülési jogról szóló, 1964. augusztus 5-i törvény (Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts, BGB1. 1964., I-593. o.; a továbbiakban: Vereinsgesetz) 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az egyesülési jog szabadon gyakorolható.

(2) Az egyesülési szabadságot sértő szervezetekkel szemben a közbiztonság vagy a közérdek védelmében csak az e törvényben meghatározottak alapján lehet fellépni.”

11 A törvény 2. cikke a következőképpen határozza meg a társadalmi szervezet fogalmát:

„(1) E törvény hatálya alá tartozó társadalmi szervezet jogi formájára való tekintet nélkül minden olyan egyesülés, amelyet jogi és természetes személyek hosszabb időre, valamely közös cél elérésére önkéntesen hoznak létre, és amely magára nézve kötelező döntéseit szervezeten hozza.

(2) A jelen törvény értelmében nem minősülnek társadalmi szervezetnek:

1. a politikai pártok [...],

2. a Bundestag és a Landok parlamentjeinek politikai csoportjai,

3. [...]”

12 Az említett törvény 3. cikke a következőképpen szabályozza a társadalmi szervezetekkel szemben kiszabható tilalmakat:

„(1) Társadalmi szervezetet csak abban az esetben lehet betiltottnak [...] tekinteni, ha a tilalom elrendelésére jogosult hatóságok határozattal megállapították, hogy céljai vagy tevékenysége sérti a büntetőjogi szabályokat, vagy az alkotmányos rendbe vagy a népek közötti kölcsönös megértés eszméjébe ütközik; a határozatban el kell rendelni a társadalmi szervezet felosztatását [...]. A tilalommal egyidejűleg főszabály szerint

1. a szervezet vagyonának,

2. harmadik személyek követeléseinek [...], és

3. – amennyiben a jogosult az adott dolognak a társadalmi szervezet javára történő átengedésével a szervezet alkotmányba ütköző tevékenységét szándékosan támogatta, vagy a dolog rendeltetésénél fogva ezen tevékenység támogatását szolgálja – harmadik személyek tulajdonában álló dolgok lefoglalását és elkobzását is el kell rendelni.

[...]

(3) A tilalom – kifejezett korlátozás hiányában – a társadalmi szervezeten belül minden olyan szervezetre kiterjed, amely a tényleges kapcsolatok összességét tekintve a társadalmi szervezet részeként jelenik meg (alszervezet). A saját jogi személyiséggel rendelkező, nem területi alapon szerveződő részszervezetekre a tilalom csak akkor terjed ki, ha a tilalmat elrendelő határozat kifejezetten megnevezi azokat.

[...]

(5) A tilalom elrendelésére jogosult hatóság a társadalmi szervezet tagjai által elkövetett cselekményekre is alapozhatja a tilalmat, ha azok

1. a társadalmi szervezetben folytatott tevékenységgel vagy a társadalmi szervezet céljával összefüggésben állnak,

2. szervezett döntésen alapulnak, és

3. a körülmények alapján feltételezhető, hogy a társadalmi szervezet nem lép fel ezekkel szemben.”

13 A Vereinsgesetz 14. cikke szerint:

„(1) Azokat a szervezeteket, amelyek tagjai vagy vezetői valamennyien vagy többségükben külföldi személyek (külföldieket tömörítő szervezetek) [...] a (2) bekezdés alapján is be lehet tiltani. Azok a szervezetek, amelyek tagjai vagy vezetői valamennyien vagy többségükben az Európai Unió tagállamainak külföldi állampolgárai, nem minősülnek külföldi szervezetnek. [...]”

14 A Vereinsgesetz 15. cikke így rendelkezik:

„A 14. cikk értelemszerűen alkalmazható azokra a külföldi székhelyű társadalmi szervezetekre (külföldi szervezetek), amelyek felépítése vagy tevékenysége a jelen törvény területi hatálya alá tartozik. A tilalom elrendelése a szövetségi belügyminiszter hatáskörébe tartozik.

[...]”

15 A Vereinsgesetz 18. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A jelen törvény területi hatályán kívül eső székhelyű, azonban a területi hatály alá tartozó alszervezetekkel rendelkező társadalmi szervezetek betiltása csak a területi hatályon belüli alszervezetekre terjed ki. Ha a társadalmi szervezetnek nincs e törvény területi hatálya alá tartozó szervezete, a tilalom az [...] e hatály alá tartozó tevékenységére vonatkozik.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 16 A Mesopotamia Broadcast, a dán jog szerint alakult és dániai székhellyel rendelkező részvény- és holdingtársaság, több dán sugárzási engedély jogosultja. Többek között a szintén dán társaságként működő Roj TV televíziós csatorna üzemeltetője. A Roj TV túlnyomórészt kurd nyelvű adásait műholdon keresztül Európa-szerte és a Közel-Keleten is sugározzák. Többek között egy németországi székhelyű társasággal készített műsorokat.
- 17 2006-ban és 2007-ben a török állami szervek az irányelv rendelkezéseit átültető nemzeti szabályozás dániai alkalmazására hatáskörrel rendelkező dán rádió- és televízió-bizottsághoz fordultak. A török szervek azt kifogásolták, hogy a Roj TV az adásaival az Európai Unió által terrorista szervezetnek minősített Kurd Munkáspárt (a továbbiakban: PKK) céljait támogatja.
- 18 A dán rádió- és televízió-bizottság 2007. május 3-i és 2008. április 23-i határozatával elbírálta a panaszokat. Úgy döntött, hogy a Roj TV nem sértette meg az irányelv 22. és 22a. cikkét átültető dán jogszabályt. Az említett bizottság többek között rámutatott arra, hogy a Roj TV műsorai nem uszítottak faji, nemi, vallási vagy nemzetiségi alapú gyűlöletre. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a társaság műsorai csupán információt és véleményeket közvetítenek, és az általuk sugárzott erőszakos képek a Törökországban és a kurd területeken tapasztalható erőszakot tükrözték.
- 19 A német szövetségi belügyminisztérium a Mesopotamia Broadcastnak és a Roj TV-nek címzett 2008. június 13-i határozatában azt állapította meg, hogy a Roj TV televíziós csatorna Mesopotamia Broadcast általi üzemeltetése az alaptörvénnyel összefüggésben értelmezett Vereinsgesetz értelmében megsértette „a népek közötti kölcsönös

megértés eszméjét”, és megtiltotta a Mesopotamia Broadcastnak, hogy a Roj TV útján a Vereinsgesetz hatálya alá tartozó területen tevékenykedjen. A Roj TV tevékenységét szintén betiltotta.

20 2008. július 9-én a Mesopotamia Broadcast és a Roj TV a határozat megsemmisítése iránt keresetet nyújtott be a Bundesverwaltungsgerichthez.

21 E bíróság előtt a felperesek előadták, hogy a határon átnyúló televíziózás területén kifejtett tevékenységeik az irányelv hatálya alá tartoznak. E rendelkezések alapján egyedül a Dán Királyság – mint az a tagállam, amelynek területén a Mesopotamia Broadcast és a Roj TV székhelye található – gyakorolhat ellenőrzést az említett tevékenységek fölött. Főszabály szerint minden más ellenőrzés tilos. Az irányelv eltérést megengedő intézkedései valóban lehetővé teszik kettős ellenőrzés lefolytatását. Az ilyen intézkedések alkalmazási feltételei azonban az alapeljárásokban nem teljesültek.

22 A német szövetségi kormány a Bundesverwaltungsgericht előtt arra hivatkozott, hogy a Mesopotamia Broadcast és a Roj TV televíziós műsorszolgáltató tevékenysége a Vereinsgesetz hatálya alá tartozik. Úgy ítélt meg, hogy ez a két társaság tevékenysége révén a PKK-t népszerűsíti Németországban.

23 A német szövetségi kormány azt is állította, hogy az alapügyben megállapított, a népek közötti kölcsönös megértés eszméjének megsértésére alapított tilalmat az indokolta, hogy a Roj TV műsorai – Németországban is – a kurdok és a törökök

közötti nézeteltérések erőszakos megoldására bujtanak fel, és a PKK arra irányuló törekvéseit támogatják, hogy a Török Köztársaság elleni gerillaháborúba fiatal kurdokat toborozzanak.

- 24 A német szövetségi kormány ezenkívül hangsúlyozta, hogy az irányelv rendelkezései nem érintik a tagállamok általános büntető- vagy rendőrségi szabályait, sem az egyesülési jog területét, még akkor sem, ha ezek a szabályok kihathatnak a televíziós műsorszolgáltató tevékenységekre.
- 25 A Bundesverwaltungsgericht, miután úgy döntött, hogy megtekint egy válogatást, amelyet a Roj TV televíziós adásaiban sugárzott képsorokból készítettek, úgy vélte, hogy ez az adás – a Mesopotamia Broadcast vezetőinek hozzájárulásával – nyilvánvalóan a PKK pártján áll, és igen erősen tükrözi annak erőszakos, militarista hozzáállását. A Mesopotamia Broadcast a Roj TV televíziós csatornán keresztül dicshimnuszot zeng a PKK vezette fegyveres harcról. Ez a televíziós csatorna nem semleges módon tudósít a konfliktusról, hanem a PKK által folytatott gerillaharcot és az általa elkövetett merényleteket támogatja azzal, hogy elfogadja a PKK álláspontját, és az elesett harcosokat hősként és mártírként dicsőíti. A Mesopotamia Broadcast és a Roj TV ezzel hozzájárul a törökök és a kurdok közötti erőszakos törökországi összecsapások felszításához, és tovább súlyosbítja a Németországban élő törökök és kurdok közötti feszültséget.
- 26 A Bundesverwaltungsgericht úgy vélte, hogy az alapügyben megállapított tilalom arra alapítható, hogy a Vereinsgesetz 3. cikkének az alaptörvény 9. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése értelmében megsértették a népek közötti kölcsönös megértés eszméjét. E bíróságban felmerült az a kérdés, hogy az adott ügyben ennek a tiltó oknak az alkalmazása milyen feltételek között tartozik az irányelv által összehangolt területre.

- 27 E körülmények között a Bundesverwaltungsgericht úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi, a C-244/10. és a C-245/10. sz. ügyben megegyező kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Valamely társadalmi szervezetnek a népek közötti kölcsönös megértés eszméjének megsértése okán történő betiltásáról szóló nemzeti jogszabály alkalmazása az irányelv által összehangolt területre tartozik-e, és ha igen, mely feltételek mellett, és ennélfogva az irányelv 2a. cikke kizárja-e az említett területeken történő alkalmazását?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 28 A Bundesverwaltungsgericht kérdése lényegében arra irányul, hogy az irányelv 22a. cikkét úgy kell-e értelmezni, mint amellyel ellentétes az, hogy valamely tagállam egy általános jogszabály – mint amilyen az alaptörvénnyel összefüggésben értelmezett Vereinsgesetz – alapján intézkedéseket foganatosít egy másik tagállamban székhellyel rendelkező televíziós műsorszolgáltatóval szemben arra hivatkozással, hogy a műsorszolgáltató tevékenysége és céljai a népek közötti kölcsönös megértés eszméjének megsértésére vonatkozó tilalomba ütköznek.

Előzetes észrevételek

- 29 Az irányelv – ahogyan a címéből is következik – az Unión belül a műsorterjesztési szolgáltatások nyújtásának szabadságát sértő korlátozások megszüntetése érdekében a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolására irányul.

- 30 A 97/36 irányelv (1) preambulumbekzdése szerint a 89/552 irányelv jogi keretet szab a televíziós mősorszolgáltatásnak a belső piacon, és ez a keret a 97/36 irányelv (4) preambulumbekzdése értelmében segít az ilyen szolgáltatások Unió belüli szabad mozgásának biztosításában.
- 31 A 89/552 irányelv (9) és (10) preambulumbekzdéséből továbbá az következik, hogy az uniós jogalkotó által megszüntetni kívánt akadályok a tagállami rendelkezések közötti, a mősorszolgáltató tevékenységre és a televíziós adások terjesztésére vonatkozó eltérésekből erednek.
- 32 Ebből következően az irányelv által összehangolt területek körébe csak azok tartoznak, amelyek szorosan véve az irányelv 1. cikkének a) pontjában meghatározott televíziós mősorszolgáltatást érintik (lásd a C-34/95–C-36/95. sz., De Agostini és TV-Shop egyesített ügyekben 1997. július 9-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-3843. o.] 26. pontját).
- 33 Végül a 89/552 irányelv nyolcadik preambulumbekzdéséből az következik, hogy a televíziós mősorszolgáltatásra és mősorterjesztésre alkalmazott jog egy általánosabb jogi elvnek, nevezetesen az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény 10. cikkének (1) bekezdésében foglalt szólásszabadságnak a sajátos megnyilvánulása. A 97/36 irányelv (15) preambulumbekzdéséből másfelől az következik, hogy az EU-Szerződés F. cikkének (2) bekezdése (jelenleg az EUSZ 6. cikk (2) bekezdése) értelmében az Unió elismeri az Európai Unió alapjogi chartájában megfogalmazott jogokat, szabadságokat és alapelveket, és minden olyan intézkedésnek, amely a televíziós adások vételének és/vagy továbbítása felfüggesztésének korlátozására irányul, az ilyen elveknek meg kell, hogy feleljen.

- 34 Végül emlékeztetni kell arra is, hogy az irányelvnek nem célja a hatálya alá tartozó területekre vonatkozó szabályok teljes harmonizálása, hanem olyan minimumszabályokat ír elő, amelyeknek az Unióból származó és az Unión belüli vételre szánt adásoknak meg kell felelniük (lásd ebben az értelemben a C-222/07. sz. UTECA-ügyben 2009. március 5-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-1407. o.] 19. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 35 Az irányelv ezért azt az alapelvet fogalmazza meg, hogy a fogadó tagállam a hatáskörébe tartozó műsorszolgáltatók televíziós adásai tekintetében elismeri a származási tagállam ellenőrző szerepét. Az irányelv 2a. cikkének (1) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy a tagállamok biztosítják a más tagállamokból származó televíziós adások vételének szabadságát, és nem korlátozzák a területükön azok továbbközvetítését olyan okoknál fogva, amelyek az irányelv által összehangolt területekre tartoznak.
- 36 A Bíróság e tekintetben hangsúlyozta, hogy a televíziós adásokra vonatkozó tagállami jog alkalmazásának és az irányelv betartásának ellenőrzése kizárólag annak a tagállamnak a feladata, amelyből az adások származnak, és hogy a fogadó tagállam nem gyakorolhat önálló ellenőrzést olyan okoknál fogva, amelyek az irányelv által összehangolt területekre tartoznak (lásd ebben az értelemben a C-11/95. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 1996. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-4115. o.] 34. és 86. pontját, valamint a fent hivatkozott De Agostini és TV-Shop egyesített ügyekben hozott ítélet 27. pontját).
- 37 Abból azonban, hogy az irányelv a közérdek, a jó erkölcs vagy a közbiztonság területére vonatkozóan nem kimerítő jellegű, az következik, hogy a tagállamok továbbra is alkalmazhatnak a műsorszolgáltatók által a területükön kifejtett tevékenységekre olyan általános szabályokat, amelyek ezekre a területekre vonatkoznak, amennyiben azok nem korlátozzák a másik tagállamból származó televíziós adások tulajdonképeni továbbközvetítését saját területükön, és nem írják elő előzetes ellenőrzésüket.

Az irányelv 22a. cikkének értelmezéséről

- 38 Tekintettel a Bíróság elé terjesztett kérdésre, amely a jelen ügyben arra irányul, hogy úgy kell-e értelmezni a jelen ügyben a népek közötti kölcsönös megértés eszméjének megsértésére alapított tiltó okot, mint amely benne foglaltatik a „faji, nemi, vallási vagy nemzetiségi alapon történő gyűlöletre uszítás” irányelv szerinti fogalmában, és következésképpen az irányelv által összehangolt területekre tartozik, először is észre kell vennünk, hogy az irányelv nem tartalmazza a 22a. cikkében foglalt fogalmak meghatározását.
- 39 Ezenkívül – ahogyan arra a főtanácsnok indítványa 63. pontjában rámutatott – a 89/552 és a 97/36 irányelv előkészítő anyagai nem tartalmaznak releváns információkat a „gyűlöletre uszítás” fogalmának jelentésére és tartalmára vonatkozóan, és azt erősítik meg, hogy az uniós jogalkotó az irányelv 22a. cikkében olyan, a közrenden alapuló tilalmat kívánt létrehozni, amely eltér a különlegesen a kiskorúak védelmére vonatkozótól.
- 40 Ebből az következik, hogy az irányelv 22a. cikkének tartalmát az ebben a cikkben használt kifejezéseknek az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentése szerint kell meghatározni, figyelembe véve azt a szövegkörnyezetet, amelyben a kifejezéseket használják, és az irányelv célkitűzéseit (lásd a C-336/03. sz. easyCar-ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-1947. o.] 21. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 41 A „gyűlölet” és az „uszítás” szavakkal kapcsolatban arra kell rámutatni, hogy ezek egyrészt egy meghatározott magatartásra ösztönző cselekményre vonatkoznak, másrészt pedig arra irányulnak, hogy ellenséges vagy elutasító érzelmeket ébresszenek személyek csoportja iránt.

- 42 Így az irányelv a „gyűlöletre uszítás” fogalmának használatával azt tűzte ki célul, hogy megakadályozza minden olyan ideológia terjedését, amely nem tiszteli az emberi értékeket, és különösen az olyan kezdeményezéseket, amelyek a személyek meghatározott közösségével szemben elkövetett terrorista cselekmények általi erőszakot dicsőítik.
- 43 A „népek közötti kölcsönös megértés eszméje” megsértésének fogalmát illetően – amint az a jelen ítélet 25. pontjában is említésre került – a kérdést előterjesztő bíróság szerint a Mesopotamia Broadcast és a Roj TV hozzájárul a törökök és a kurdok közötti erőszakos törökországi összecsapások felszításához, és tovább súlyosbítja a Németországban élő törökök és kurdok közötti feszültséget, és ezzel megsérti a népek közötti kölcsönös megértés eszméjét.
- 44 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a „gyűlöletre uszítás” fogalma kiterjed az ilyen magatartásra.
- 45 Így – amint azt a főtanácsnok indítványára 88. és 89. pontjában hangsúlyozta – az irányelv 22a. cikkében megfogalmazott közrendi szabály tiszteletben tartását azon tagállam illetékes hatóságainak kell ellenőrizniük, amelynek joghatósága van a szóban forgó műsorszolgáltató felett, függetlenül az érintett etnikai vagy kulturális közösségek e tagállam területén való jelenlététől. Az említett cikkben kimondott tilalom alkalmazása ugyanis nem a szóban forgó adásnak a származási tagállamban vagy egy konkrét tagállamban kifejtett hatásaitól függ, hanem kizárólag az ebben a rendelkezésben található két feltétel, tudniillik a gyűlöletre uszítás és a faji, nemi, vallási vagy nemzetiségi alap együttes fennállásától.
- 46 A fentiekből ezért következik, hogy az irányelv 22a. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az alapeljárásokban szereplő, a népek közötti kölcsönös megértés eszméjének megsértését tiltó nemzeti jogszabály hatálya alá tartozó olyan tényállást, mint amely az alapeljárásban szerepel, úgy kell minősíteni, mint amely benne foglaltatik a „faji, nemi, vallási vagy nemzetiségi alapon történő gyűlöletre uszítás” e cikk szerinti fogalmában.

Az alapeljárásban hozott határozatról a De Agostini és TV-Shop egyesített ügyekben hozott ítélet tükrében

- 47 Annak lehetővé tétele érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az irányelv 22a. cikkének a fentiekben kifejtett értelmezésére tekintettel elbírálja az elé terjesztett jogvitát, az irányelvnek a televíziós reklámra és a szponzorálásra vonatkozó rendelkezései és a nem kifejezetten a műsorszolgáltatásra és a műsorterjesztésre vonatkozó nemzeti rendelkezések közötti kapcsolat tekintetében utalni kell a fent hivatkozott De Agostini és TV-Shop egyesített ügyekben hozott ítéletre.
- 48 Az említett ítélet 33. és 34. pontjában ugyanis a Bíróság kiemelte, hogy bár az irányelv úgy rendelkezik, hogy a tagállamok biztosítják a más tagállamokból származó televíziós adások vételének szabadságát, és nem korlátozzák a területükön azok továbbközvetítését olyan okoknál fogva, amelyek a televíziós reklám és a szponzorálás területére tartoznak, mégsem zárja ki teljesen és automatikusan az ilyen szabályok alkalmazását. Főszabály szerint ezért nem ellentétes az irányelvvel az olyan nemzeti jogszabály alkalmazása, amely általánosan fogyasztóvédelmi célra irányul, de nem vezet be a televíziós adásokra vonatkozóan további ellenőrzést azon felül, amelyet a származási tagállam köteles lefolytatni.
- 49 Ugyanezen ítélet 38. pontjában a Bíróság azt is kifejtette, hogy az irányelv nem akadályozza annak, hogy valamely tagállam egy megtévesztő reklám ellen irányuló általános fogyasztóvédelmi szabályozás alapján egy másik tagállamból sugárzott televíziós reklám miatt intézkedéseket fogadjon a reklámozóval szemben, feltéve hogy ezek az intézkedések nem akadályozzák a másik tagállamból származó televíziós adások tulajdonképpeni továbbközvetítését a saját területén.

- 50 Ez az okfejtés azokra a tagállami szabályozásokra is vonatkozik, amelyek nem kifejezetten a műsorszolgáltatásra és a műsorterjesztésre vonatkoznak, hanem általánosan közrendi célra irányulnak, de nem akadályozzák a más tagállamból származó televíziós adások tulajdonképpeni továbbközvetítését az adott tagállam területén.
- 51 A kérdést előterjesztő bíróság által a Bíróságnak megküldött aktából és a német kormány által a Bíróság előtti szóbeli szakaszban előadott magyarázatokból e tekintetben az tűnik ki, hogy a Vereinsgesetz nem kifejezetten a televíziós műsorszolgáltatókra vagy a műsorszolgáltató tevékenységre illetve a televíziós adások terjesztésére vonatkozik, hanem általánosságban a társadalmi szervezetek tevékenységére. Ezenkívül a szövetségi belügyminisztérium 2008. június 13-i, az alaptörvénnyel összefüggésben értelmezett Vereinsgesetzen alapuló határozatának rendelkező része tizenegy szempontot tartalmaz. Ebben a határozatban konkrétan az szerepel, hogy a Roj TV televíziós csatorna Mesopotamia Broadcast általi üzemeltetése megsértette a népek közötti kölcsönös megértés eszméjét, hogy a Mesopotamia Broadcast többet nem tevékenykedhet a Vereinsgesetz hatálya alá tartozó területen a Roj TV csatorna útján, hogy ez utóbbi tevékenysége sérti a népek közötti kölcsönös megértés eszméjét, hogy a Roj TV televíziós csatorna többet nem tevékenykedhet a Vereinsgesetz hatálya alá tartozó területen, és hogy azt az említett törvény hatálya alá tartozó területen betiltották.
- 52 A német kormány írásbeli észrevételeiben és a Bíróság előtti szóbeli előadásában többek között azt fejtette ki, hogy bár a szövetségi belügyminisztérium 2008. június 13-i határozatával az alapeljárásban szereplő műsorszolgáltatók minden tevékenységét betiltotta Németországban, e tagállam mégsem tudja elhárítani a külföldön gyártott televíziós adások esetleges németországi hatásait. Így a Roj TV műsorának vételét és magáncélú felhasználását nem tiltották be, és az a gyakorlatban továbbra is valóban lehetséges. Ez a tagállam konkrétan azt adta elő, hogy bár nem akadályozza az ezen műsorszolgáltató által gyártott, Dániából származó televíziós adások továbbközvetítését a saját területén, a tevékenységnek a szövetségi belügyminisztérium 2008. június

13-i határozatával történt betiltása miatt jogellenes viszont a Roj TV által szervezett vagy a javára a Németországi Szövetségi Köztársaság területén gyakorolt minden tevékenység. Tilos tehát Németországban a műsorkészítés, valamint olyan megmozdulások szervezése, amelyek keretében nyilvános helyen – például stadionban – a Roj TV adásait közvetítik, csakúgy mint a Németország területén folytatott támogató tevékenység.

53 Az olyan intézkedések, mint amelyek az előző pontban szerepelnek, főszabály szerint nem minősülnek a tulajdonképpeni továbbközvetítés akadályának, de a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megítélnie azokat a konkrét hatásokat, amelyek az alapeljárás felperesei által gyártott, más tagállamból származó televíziós adásokra vonatkozóan az alapeljárásban szereplő tiltó határozatból erednek, és meg kell vizsgálnia azt, hogy az említett határozat nem akadályozza-e az említett adások tulajdonképpeni továbbközvetítését a tagállam területén.

54 A fenti megállapítások összességére tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 22a. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a népek közötti kölcsönös megértés eszméjének megsértését tiltó nemzeti jogszabály hatálya alá tartozó olyan tényállást, mint amely az alapeljárásokban szerepel, úgy kell minősíteni, mint amely benne foglaltatik a „faji, nemi, vallási vagy nemzetiségi alapon történő gyűlöltre uszítás” fogalmában. Ez a cikk nem akadályozza annak, hogy valamely tagállam olyan általános jogszabály alapján, mint amilyen a Vereinsgesetz, egy másik tagállamban székhellyel rendelkező televíziós műsorszolgáltatóval szemben azzal az indokkal foganatosítson intézkedéseket, hogy a műsorszolgáltató tevékenységei és céljai sértik a népek közötti kölcsönös megértés eszméjét, feltéve hogy – és ezt a nemzeti bíróság feladata megvizsgálni – az említett intézkedések nem akadályozzák az említett műsorszolgáltató által gyártott, a másik tagállamból származó televíziós adások tulajdonképpeni továbbközvetítését a fogadó tagállam területén.

A költségekről

- 55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Az 1997. június 30-i 97/36/EK irányelvvel módosított, a törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv 22a. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a népek közötti kölcsönös megértés eszméjének megsértését tiltó nemzeti jogszabály hatálya alá tartozó olyan tényállást, mint amely az alapeljárásokban szerepel, úgy kell minősíteni, mint amely benne foglaltatik a „faji, nemi, vallási vagy nemzetiségi alapon történő gyűlöletre uszítás” fogalmában. Ez a cikk nem akadályozza annak, hogy valamely tagállam olyan általános jogszabály alapján, mint amilyen a 2007. december 21-i törvény 6. cikkével módosított, az egyesülési jogról szóló, 1964. augusztus 5-i törvény (Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts), egy másik tagállamban székhellyel rendelkező televíziós műsorszolgáltatóval szemben azzal az indokkal fogantatosítson intézkedéseket, hogy a műsorszolgáltató tevékenységei és céljai sértik a népek közötti kölcsönös megértés eszméjét, feltéve hogy – és ezt a nemzeti bíróság feladata megvizsgálni – az említett intézkedések nem akadályozzák az említett műsorszolgáltató által gyártott, a másik tagállamból származó televíziós adások tulajdonképpen közvetítését a fogadó tagállam területén.

Aláírások